

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

A könyvek dícsérete

Már-már ünnepélyes alkalom, ha egy csendes órát egy jó könyvvel tölthetünk. Sokan esküsznek rá, hogy az interneten minden megtalálható, de kiforrott, megbízható ismeretekért mégiscsak a szakkönyvekhez fordulunk.

Néhány évszázaddal ezelőtt neves egyetemeink diákjai külföldre mentek tudásukat továbbfejleszteni, és rendszerint könyvekkel megrakodva tértek haza. Ezeket általában iskolájuknak adományozták, és ezzel megvetették számos tudományos gyűjtemény alapjait. Ehhez hasonlóan gondolnak az Alma Materre, de talán leginkább a jövő generációra a mi adományozóink, akik külföldön dolgozva, járva, ajándékot vagy recenziós példányt kapva, kutatásaikhoz irodalmat vásárolva vagy saját műveik tiszteletpéldányait kéhez véve helyesnek találják, hogy azokat gyűjteményünkben helyezték el. Gyakran különleges témájú, hiánypótló kötetek ezek, amelyekre szűkös beszerzési keretünkben nem futná. Ezekből mutatunk be néhányat e számunkban, köszönettel adományozóinknak.

Foglalkozási ártalom, hogy állatorvosi rendelőben járva mindig vetek egy pillantást a könyvespolcra. Egy ilyen alka-

lommal olyan kézikönyvet fedeztem fel, amelynek sajnos nálunk „lába kelt”. Mikor ezt megemlítettem, az állatorvos egyszerűen leemelte a polcra, mondván, ez nem hiányozhat a könyvtárból. Hasonlóan szívmengető volt látni egyik hazai kézikönyvünk agyonhasznált példányát, leukoplasztal megerősítve, egy másik rendelő asztalán.

A Nagy Könyv évében ezt el kellett mondanom a könyvek és az adományozók dícséretére. (O.É.)

Tevefélék fertőző betegségei

Könyvtárunk újabb, a szerző által dedikált érdekességgel bővült.

A könyv bevezető része mindenki számára ajánlott, akit akár csak egy kicsit is érdekelnek a tevefélék. Megtudhatja, kik tartoznak ebbe a csoportba, merre élnek, mennyien vannak,

illetve egy oldalba sűrítve megismerhetjük élettanuk – talán legérdekesebb, legkülönlegesebb – alapjait.

A könyv érdemi része öt fejezetre (baktériumok, vírusok, gombák és paraziták által előidézett betegségek, valamint vakcinázási programok) tagolódik, valamennyi fejezet előtt általános epidemiológiai bevezetés áll. A bakteriális betegségeket szervrendszerenként tagolva, a vírusokat pedig patogén – nem patogén felosztásban tárgyalja. A gombák, illetve paraziták – a magyar szakirodalomban megszokott – rendszertani felosztásuk alapján kerülnek bemutatásra.

Az egész könyv logikusan felépített, világos gondolatmenetű. Tömör, átfogó, mégis részletes képet ad a tevefélék fertőző betegségeiről, nagy hangsúlyt fektetve a diagnosztikára is. Teszi mindezt úgy, hogy a számos látványos kép, folyamatábrára, informatív táblázatra segítségével még színesebbé, még érthetőbbé válik.

A könyv azok számára is ajánlott, akik esetleg hasonló jellegű könyvírásra törik a fejüket; ennél jobb példa aligha képzelhető el számukra. Egy szóval: öröm kézbe venni... (dr. R.D.)

Wernery, U., Kaaden, O-R.: *Infectious diseases in Camelids*. 2nd ed. Berlin : Vienna : Blackwell Science, 2002. 404. p.

Neurológia

Állományunk kézi-könyvtári részlegét főleg angol nyelvű szakirodalom képezi. Azonban az alább ismertett kötet a német nyelven értők, beszélők számára jelent hasznos segítséget.

Először megismerhetjük az agy- és idegsebészet során használt eszközöket, eljárásokat, egyes területek anatómiáját, képekkel illusztrálva.

A tankönyv további fejezeteiben bejárja a kutyák és macskák összes agyi területét, bemutatja az egyes régiók részletes anatómiáját és élettanát, elváltozásait, a lehetséges megbetegedéseket és azok kezelését. Nem csupán tankönyv, hanem atlasz is e mű, hiszen képekkel gazdagon illusztrált, mind a kóros elváltozásokat bemutató röntgenképek, mind a beteg állatok ellátását illetően. Minden fejezet végén további irodalmat közöl a szerkesztő. Tárgymutató segíti a pontos keresést a fajták és azok betegségei szerint, illetve a gyógyszerek, készítmények között is.

A könyvhöz tartozik egy CD-ROM melléklet, amely egyszerű reflex-vizsgálatokat és klinikai eseteket mutat be kutyán és macskán videoklipként. (M.K.)

Atlas und Lehrbuch der Kleintierneurologie. Hrsg. André Jaggy. Hannover : Schlütersche, 2005. 505 p.

Főemlős-kutatás

Jól tudjuk, hogy legközelebbi rokonaink az emberszabású főemlősök. Az embersza-

bású majmok és az ember viselkedésbeli, neurológiai és immunológiai közelsége eddig is nagyban segítették a (humán) orvostudományt olyan betegségek gyógyításában mint a rák, az AIDS, az Alzheimer-kór, vagy a malária elleni oltóanyag kikísérletezésében. A főemlősök genetikai sokféleségének megőrzése érdekében és a további kutatásokhoz kísérleti alanyok biztosítására kutatóintézeteket hoztak létre. Ez a könyv az indiai Mumbai-ban létrehozott központ kutatási tevékenységéről és nemzetközi tapasztalatokról nyújt összefoglalót. (Indiában a főemlősök 16 faja és 29 alfaja él.) A könyv egyes fejezetei: kutatóközpontok kialakítása, menedzselése; az emberszabásúak táplálása, védelme és megőrzése; a főemlősök szerepe a szaporodásbiológiában; főemlősök a biológiai kutatásokban.

A kutatási beszámolókból sok érdekességre fény derül: a főemlősök és az ember hasonló viselkedési és táplálkozási szokásaira, magzatkori hasonlóságokra és a főemlősök erősebb immunrendszerére, ugyanis a HIV vírussal fertőzött egyedek között előfordultak olyanok, amelyek 10 évig tünetmentesek maradtak.

Ha hisszük, ha nem, legközelebbi származástani rokonaink az emberszabású majmok, s a velük folytatott kutatások mindnyájunk javát szolgálják. (M. K.)

National Center for Primate Breeding and Research: Vision, Challenges and Opportunities. Eds. Chander P. Puri, Nirmal K. Ganguly. Parel : National Institute for Research in Reproductive Health, 2005. 539 p.

Állatorvosi virológia

A közelmúltban Kassai Tibor professzor úr közvetítésével jutott el hozzánk egykori albán évfolyamtársának, a Tiránában oktató Lazer Mirdita professzornak a francia nyelvű tankönyve, amelyet örömmel helyeztünk el könyvtárunkban.

A könyv az állatok vírusos megbetegedéseit taglalja 265 oldalban. Gazdag bibliográfiája 155 külföldi szerző művét tartalmazza. A mű nyelvezete jól érthető és ezért az hármasként bírával bír: tudományos, gyakorlati egyben didaktikus. Haszonnal forgathatják tehát a tudományos kutatást végző vagy a belgyógyászat területén dolgozó állatorvosok és az Állatorvos-tudományi Kar hallgatói is.

A munka a saját állatállomány vírusos megbetegedésein kívül részletesen vizsgálja a közeli erdőkben élő állatok által átvitt vírusos megbetegedéseket vagy az ellenőrizetlenül bekevert import állatok vagy állati termékek által behurcolt vírusos eredetű kórfarmákat. A szerző a betegségek leírását állatfajok szerinti rendszerbe foglalja a zoonózisokra is kitérve.

Ugyanebben a feldolgozási rendben kapunk ismereteket a vírusos (New Castle, Aujeszky stb.) megbetegedéseket megelőző vakcinákról, azok kutatásáról és előállításáról.

A vírusos betegségek diagnosztikájával foglalkozó részekben korszerű laboratóriumi módszerek leírása található a megbetegedések gyorsdiagnosztikájához. (B. dr. A.I.)

Mirdita, Lazer: *Le virologie veterinaire.* Tirana, 2003. 265 p.

Kölyök mesterséges felnevelése

Válogatott bibliográfia

- BAINES, F.M.:** Milk substitutes and the hand rearing of orphan puppies and kittens. = *J Small Anim Pract.* 1981. 22. 9. 555-78.
- BIMCZOK, D.:** Einfluss verschiedener Tränke- und Abstrzregime auf die Lämmersudheit und Wirtschaftlichkeit der mutterlosen Aufzucht von Heidschnucken : Diss. Hannover : Tierärztliche Hochschule, 2002. 146 p.
- CASE, L.P.** et al.: Canine and feline nutrition: a resource for companion animal professionals. 2000. 2.ed. 592 p.
- CASTILLO, V.A.** et al.: Changes in thyroid function in puppies fed a high iodine commercial diet. = *Vet J.* 2001. 161. 1. 80-4.
- CYMBALUK, N. F.** et al.: Importance of milk replacer intake and composition in rearing orphan foals. = *Canadian Vet. J.* 1993. 34. 8. 479-486.
- DONELEY, B. :** Hand-rearing orphan marsupials. = *Exotic-DVM.* 2002. 4. 3. 79-82.
- ELZE, K.** et al.: Analyse des Leipziger Modells der mutterlosen Fohlenaufzucht am Patientengut der Ambulatorischen und Geburtshilflichen Tierklinik von 1961 bis 1995. = *Pferdeheilkunde.* 1996. 12. 3. 227-230.
- FLETCHER, A. M.** et al.: Germfree technique for the rearing of kittens - a research tool. = *Cornell Vet.* 1991. 81. 4. 365-78.
- GAGE, L. J.:** Hand rearing wild and domestic mammals. 2002. 279 p.
- GIFFARD, C. J.** et al.: Benefits of bovine colostrum on fecal quality in recently weaned puppies. = *J Nutr.* 2004. 134. 8. suppl. 2126S-2127S.
- HOLLAND, G.:** Hand rearing of raptors. URL: http://www.cmag.org.nz/HAND_REARING_RAPTORS.pdf
- HOLLOWAY, N. M.** et al.: Serum lactoferrin concentrations in colostrum-fed calves. = *Am. J. Vet. Res.* 2002. 63. 4. 476-478.
- HOUP, K. A. – ZICKER, S.:** Dietary effects on canine and feline behavior. = *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2003. 33. 2. 405-16.
- HUMPHREYS, P. N.:** Rearing orphan birds. 1. = *Comp. Anim. Pract.* 1988. 2. 4. 5. 45-49;36-38.
- JACOBSEN, T. B.** et al.: Splitting suckling data of bottlenose dolphin (*Tursiops truncatus*) neonates in human care into suckling bouts. = *Zoo Biology.* 2003. 22. 5. 477-488.
- KIRK, C. A.:** New concepts in pediatric nutrition. = *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2001. 31. 2. 369-92.
- LAWLER, D. F. – COLBY, E. D.** (eds.): Pediatrics. = *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 1987. 17. 3. 505-791.
- MANNING, D. D. – BELL, J.A.:** Derivation of gnotobiotic ferrets: perinatal diet and hand-rearing requirements. = *Lab. Anim. Sci.* 1990. 40. 1. 51-5.
- MIDDELHAUFE, S.:** A kölyökkutya. Bp. : Elektra, 2000. 64 p.
- MIRMIRAN, M.** et al.: Growth, neuro-behavioral and circadian rhythm development in newborn baboons. = *Pediatr. Res.* 2001. 49. 5. 673-7.
- MOLNÁR, V. :** Elárvelt madárfiókák nevelése. = *Hobbiállat magazin.* 2001. 3. 5. 28-29.
- MONSON, W. J.:** Orphan rearing of puppies and kittens. = *Vet. Clin. North Am. Small Anim. Pract.* 1987. 17. 3. 567-576.
- MUNDT, H. C.:** Die mutterlose Aufzucht von Hundewelpen. = *Prakt. Tiera.* 1989. 70. 7. 21-25.
- NEUMEIER, M.:** Aufzucht von verwaisten Igelsaglingen. = *Fachpraxis.* 1997. 32. 18-21.
- QUIGLEY, J. D. III** et al.: Immunoglobulin derived from bovine plasma as a replacement for colostrum in newborn lambs. = *Vet. Therap.* 2002. 3. 3. 262-269.
- RAKI, Z.:** The technical state of dairy farms before Hungary's joining to the European union. = *Állatteny. és Takarm.* 2004. 53. 1. 15-31.
- RAUPRICH, A. B. E.** et al.: Influence of feeding different amounts of first colostrum on metabolic, endocrine, and health status and on growth performance in neonatal calves. = *J. Anim. Sci.* 2000. 78. 4. 896-908.
- SZUCS, E. – ABRAHAM, C.:** Behaviour studies to improve research and development in cattle husbandry. = *Állatteny. és Takarm.* 2004. 53. 4. 305-326.
- HUSKAMP, B.:** Mutterlose Fohlenaufzucht. In.: Thein-P; Dietz-O (ed.); *Handbuch-pferdepraxis.* 1999. 181-184.
- WOLF, P. – KAMPHUES, J.:** Hand rearing of pet birds--feeds, techniques and recommendations.= *J. Anim. Physi. Anim. Nutr.* 2003. 87. 3-4. 122-8. A cikkekről könyvtárunktól másolat kérhető. (O.É.)

CANARY DATABASE

<http://canarydatabase.org/>

ÚJ!

A Canary Database-t a National Library of Medicine támogatásával a Yale University School of Medicine hozta létre. Dr Peter Rabinowitz, a projekt egyik vezetője szerint: „A szénbányába levitt kanári mutatta meg először, hogy az állatok az emberi egészség őrei lehetnek.” (Ennek alapja, hogy az USA-ban és Nagy Britanniában a szénbányászok kanárit vittek le a járatokba, mert azok érzékenyebbek a szénmonoxidra mint az ember, így előre jelezték a veszélyt.)

Céljuk egy adatbázis létrehozása volt azokból a tudományos tanulmányokból, amelyek alátámasztják, hogy az újonnan megjelenő állatbetegségek korai figyelmeztető jelei lehetnek az emberi megbetegedéseket okozó környezeti ártalmaknak. Jelentősége abban rejlik, hogy hozzáférhetőbbé teszi az állatbetegségekkel foglalkozó irodalom azon részét, mely a humán orvosok számára is sokatmondó lehet a megelőzés vagy a diagnosztika szempontjából. Több, mint ezer cikket dolgoztak fel 1965-től napjainkig

A nyitólapon olvashatunk újdonságokat, tehetünk egy gyors „kirándulást”, az adatbázis szerkezetét megismerendő, és lehetőségünk van gyorskeresésre is. Az adatbázis többféle szókészletet használ, hogy összeillessze egy-egy fogalom különböző elnevezéseit. A találatokat kilistázza fontosságuk sorrendjében és időbeli eloszlásukat is megmutatja.

Ezen kívül lehetőség van böngészésre is, az alábbi adatok között: szerző, káros anyagok-

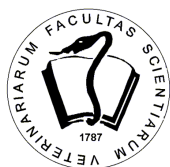
nak való kitétség, folyóirat, kockázati faktor, faj, év, módszertan stb. A szakterület specialistái a MEDLINE-ből és a más hasonló, jól ismert adatbázisokból származó bibliográfiai tételekhez az eredeti cikkekből kiemelt olyan szakmai információkat csatoltak, amelyek az állatok indikátor szerepére vonatkoznak. Ilyenek például, hogy van-e ok- és hatáselemzés a dolgozatban, tartalmaz-e adatot gén szekvenciákról, milyen típusú a tanulmány, melyek a kitétel következményei, milyen fajok érintettek stb.

Korunkban, amikor számos környezeti ártalom fenyegeti az embereket és a vadvilágot, nagyon fontos lehet az ártalmak korai felismerése. Az állati indikátorok összegyűjtéséhez és megismeréséhez nagy segítséget nyújt egy pontos és jól használható adatbázis, mint a Canary Database. (W.B.)

A kép forrása: **Fodor Pál**: *A kanári származása, tenyésztése és kiképzése...* **Raisits Emil**: *A kanári betegségei és azok gyógyítása*. Budapest, 1927. 70. p.

A Noctua terjesztéséért, és ezen keresztül könyvtári szolgáltatásaink népszerűsítéséért köszönetet mondunk a Magyar Állatorvosi Kamarának.

NOCTUA SIVE NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja: Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár

Felelős kiadó: Szabóné Szávay Judit

e-mail: szabone.szavay.judit@aotk.szie.hu

Felelős szerkesztő: Orbán Éva e-mail: orban.eva@aotk.szie.hu

Cím: 1078 Budapest, István u. 2.

Tel.: (06-1) 478-4226 (Titkárság), 478-4228 (Olvasószolgálat)

Fax: (06-1) 478-4227

e-mail: library.univet@aotk.szie.hu

Honlap: <http://konyvtar.univet.hu/>

